

Sistema di rizuluson di problemas

Guia di prusidimentus di kexa di stadu pa idukason spesial

Atualizadu 29 di maiu, 2025

Tabela di kontiúdu

I.	Sobri PRS i kel guia li	4
II.	Asistênsia téknika	6
III.	Autoridadi/jurisdison di PRS	6
IV.	Fazi un kexa di idukason spesial	7
	a) Kópia di kexa pa kelotu parti.....	8
	b) Konfidensialidadi i asesu di tirseirus pa informason.....	9
V.	Kontiúdu obrigatóriu di un kexa.....	10
VI.	Prazu pa fazi un kexa di idukason spesial.....	11
	a) Data ki resebedu:	11
	b) Prusesa kexa.....	12
VII.	Tentativas di rizuluson inkuantu un kexa sta pendentí	12
VIII.	Linhas di tenpu pa invistigason	12
IX.	Tra un kexa	13
X.	Fazi invistigason	13
	a) Últimu opurtunidadi di pisoa ki sta fazi kexa pa manda más informasons.....	15
	b) Pusivel pididu subsikuentis di informasons	15
XI.	Ditirminason	15
XII.	Ason kuretiu	16
XIII.	Asesu di partis informason duranti prusesu di kexa di PRS	18
XIV.	Finalidadi di disizon	19
XV.	Kexas di idukason spisial di BSEA i PRS	20
	a) Kexas di mediason i idukason spesial PRS	20

b)	Audiencias di prusesu legal i kexas di idukason spesial di PRS.....	22
XVI.	Ritaliason proibidu.....	22
XVII.	Kexas sobri alunus matrikuladu na skolas privadu ku rikursus própriu	23
XVIII.	Supervizon jeral di dipartamentu	23
XIX.	Termus di glosáriu	25

Gabineti di sistema di rizulusion di problemas (PRS) di dipartamentu di idukason primária i sikundária (dipartamentu) ta da alunas, famílias, distritus di skolas i otus menbrus di kumunidade un asesu fásil pa informasons sobri direitus di alunas i opsons idukativus, ben komu asesu a un fórun pa rizulusion di disputas ki é rápidu, prisizu i justu.

I. Sobri PRS i kel guia li

Dipartamentu sta inpenhadu na djuda indivídus, skolas i distritus di skolas rizolvi problemas i motiva distritus di skolas i skolas pa aji rápidu pa rispondi perguntas i priokupasons sobri programas idukativus di alunas. Através di PRS, dipartamentu ta trata di kexas konformi izijidu pa leis i regulamentus federal i di stadu aplikável. Kel guia li é limitadu a prusidimentus rilasionadu ku tratamentu di kexas pa PRS na alega un violason di [parti B di lei di idukason pa indivídus ku difisiensia \(IDEA\)](#), [di sés regulamentus di inplimentason](#), ô di lei di stadu di idukason spesial (**Error! Hyperlink reference not valid.**) ô di regulamentus di stadu di idukason spesial ([603 C.M.R. 28.00](#) ô [603 C.M.R. 18.00](#)).

Partis é motivadu pa kontinua ta trabadja djuntu pa rizolvi sés disputas antis, duranti i dipós di un kexa dja for aprizentadu. Si partis ten rizolvedu tudu ô parti di kistons ki podu na kexa, pisoa ki sta fazi kexa ta podi tra kistons ki dja rizolvedu.

Pur favor nota ki kel guia li ta aborda kexas sobri idukason spesial, konformi difinidu na [glosáriu di termus](#). Si bu sta interesadu na fazi un *kexa di idukason jeral*, pur favor kontata PRS pa ten más informasons. Pur favor nota ki alguns rikizitus rilasionadu ku tratamentu di kexas di idukason spesial pa PRS ka é aplikável a otus kexas. Pur izenplu, linha di tenpu di rizulusion aplikável pa kexas sobri idukason spesial ka ta aplika pa kexas sobri idukason jeral.

Kumunika ku PRS

Ten vários maneras di kontata PRS kazu bu teni perguntas ô priokupasons. Más kumun, pisoas ta manda un email ô ta txoma direktamenti pa skritóriu. Especialistas di PRS sta disponível entri 8:45 a.m. i 5:00 p.m. tudu dias útil, na siguintis informasons di kontatu:

Problem Resolution System Office
Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education
135 Santilli Highway - Everett, MA 02149
Tilifoni prinsipal: 781-338-3700
TTY: N.E.T. REDI: 1-800-439-2370
Fax: 781-338-3710
Email: DESECompliance@mass.gov

Dipartamentu ten asesu a intérpretes ki, konformi pididu, podi presta sirvisus di intirpretason duranti xamadas na tilifoni na más di 140 línguas. Intérpretes di tilifoni podi ser kontatadu imediatamenti pa ikipa di PRS, konformi nisisáriu, pa presta sirvisus di intirpretason pa konversa.

Kuandu un email é mandadu pa kaxa di kureiu di konformidadi di PRS, ta ser inkaminhadu pa un especialista di PRS pa un risposta adikuadu. Si email sta na un língua diferente di inglês, PRS ta ben traduzi email i ta ben fazi siguimentu, konformi apropiadu, ki podi inklui imison di un risposta pur skrita traduzidu pa língua en ki email orijinal foi resebedu na el.

PRS ta isforsa pa ser asesível pa tudu partis interesadus, ki ta inklui famílias, idukadoris i menbrus di kumunidadi. Pa fazi keli, informason sobri PRS ta mostradu na [website di dipartamentu](#) i inkluídu na [avizu pa pais sobri salvaguardas prusesual](#).

Papel di spesialistas na PRS

Peritus di PRS é funsionáriu di dipartamentu ki ta presta asistênsia téknika pa públiku i ta invistiga kexas rijistadu na PRS. Kuandu un kexa é fazedu, spesialistas na PRS é jeralmenti pontu di kontatu di partis involvidu duranti tudu pendênsia di kexa di PRS. Pa presta un apoiu rápidu i prisizu pa kumunidadi, spesialistas di PRS podi tanbé konsulta otus profisional di dipartamentu, otus ajensias ô rikursus pa rispondi perguntas ô pidi sklarisimentus sobri rikizitus aplikável.

II. Asistênsia téknika

PRS sta disponível pa da orientason i rispondi perguntas jeral di pais/tutoris, funsionáriu di skola i otus menbrus di públiku rilasionadu ku leis, regulamentus i pulítikas idukativu di stadu i federal. Pa pidi asistênsia téknika a PRS, uza informasons di kontatu diskrevedu na [seksion I](#) di riba di kel guia li.

III. Autoridadi/jurisdison di PRS

PRS ten autoridadi pa invistiga alegasons ki ten kontisedu na prazu di un anu sivil a kontar di data di riseson di kexa. Tal alegasons podi inklui ki un distritu di skolas ô un ajensia públiku ten violadu un rikizitu di Parti B di IDEA, sés regulamentus di inplimentason ô leis ô regulamentus di stadu di idukason spesial. Izenplus di alegasons ki PRS ta aborda ta inklui, más ka sta limitadu a:

- Un kexa ki ta kontesta ditirminason di ilijibilidadi di un distritu di skolas ô di un ajensia públiku;
- Kistons prusesual i asuntus rilasionadus ku inplimentason di rikizitus;
- Un kexa na alega ki un distritu di skolas ô ajensia públiku ten negada un idukason públiku di grasa i apropiadu (FAPE), ki ta inklui si pisoa ki sta fazi kexa sta buska rienbolsu di propina ô puzisionamentu na un skola privadu ku rikursus públikus na nomi di un alunu individual; i
- Un kexa ta alega ki un distritu di skolas ô ajensia públiku ka da un FAPE pa un kriansa individual ô grupu di kriansas di akordu ku parti B di IDEA, sés regulamentus di inplimentason ô leis ô regulamentus di stadu di idukason spesial.

PRS ten autoridadi pa invistiga alegasons ki ta pertensi a un alunu individual ô un grupu di alunus. Alén di keli, PRS é responsável pa ditirmina si é ten jurisdison sobri alguns ô tudu alegasons di un kexa. PRS ka ta invistiga alegasons sobri kal é ka ten jurisdison di el. Si PRS ka tiver jurisdison sobri kualker un di alegasons di un kexa, PRS ta ben da un avizu pur skritu pa partis ta splika motivu(s) pa ka invistiga alegason(s). Si PRS tiver jurisdison sobri alguns, más ka tudu alegasons

ki podu na un kexa, PRS ta ben da un notifikason pur skritu pa partis ki identifika alegasons fitxadu, motivu(s) pa fitxal i alegason(s) ki PRS ta ben invistiga si és ta inkuadra na sés autoridadi.

Pur favor djobi siguintis orientasons di gabineti di [programas di idukason spesial di dipartamentu di idukason di U.S.](#) pa ten más informasons sobri kexas di stadu.

IV. Fazi un kexa di idukason spesial

Kualker indivídu ô organizason, ki ta inklui di otu stadu, podi fazi un kexa pa PRS na alega ki un distritu skolar, skola públiku, skola kolaborativa idukativa, skola charter, skola privada di idukason spesial aprovada ô kualker ajensia públiku¹ konformi difinidu pa 34 CFR §300.33, ka kunpriu un rikizitu di:

- Parti B di lei di idukason pa indivídus ku difisiensia (IDEA); ô
- Regulamentus di implimentason di IDEA parti B na 34 CFR §300; ô
- Lei di idukason spesial di Massachusetts (MGL c. 71B); ô
- Regulamentus di idukason spesial di dipartamentu na 603 CMR 28.00 ô 603 C.M.R. 18.00.

Kexas mandadu pa PRS podi alega violasons en termus di un alunu individual ô un grupu di alunus, ki podi txomadu di kexa sistémika.

PRS ta aseita kexas através di sé sistema online, ki podi asesasu na pajina di internet di PRS na: doe.mass.edu/prs/. Instrusons pa prienxi formuláriu di admison ta dadu na kel site.

Formuláriu di admison di PRS sta dispunível na site di PRS na várius línguas i podi ser traduzidu pa otus línguas, konformi nisisáriu. Alén di keli, un kexa podi ser rijistadu na kualker língua. Si PRS

¹ Komu ajensia di stadu di idukason, dipartamentu sta inkluídu na difinison di ajensia públiku na 34 CFR §300.33. Inton, di akordu ku 34 C.F.R. §§300.151 ti 300.153, kualker indivídu ô organizason podi fazi un kexa pa PRS na alega ki dipartamentu ten violadu IDEA Parti B ô sés regulamentus di implimentason na 34 CFR Parti 300. Kualker kexa di kel tipu li debi kunpri rikizitus diskrevedu na 34 C.F.R. § 300.153 i ta ser prusesadu di akordu ku rikizitus di IDEA parti B, sés regulamentus di implimentason i kel guía li. Pur favor nota ki nu intantu, PRS ka é obrigadu aseita ô prusesa kexas kontra dipartamentu ki fazedu na leis ô regulamentus di stadu, ki ta inklui, más ka sta limitadu a GL c. 71B, 603 CMR 18 ô 28.

sta sienti di ki pisa ki sta fazi kexa ten un língua materna differenti di inglês, PRS ta ben da tudu kumunikasons oral i ki skrevedu na inglês i na sês língua materna. Si un kexa mandadu pa PRS na un língua differenti di inglês, invistigador ta ben ten kel kexa traduzidu. Inbora PRS ta rikumenda uzu di sês formuláriu di admison online, pisoas ki sta fazi kexa ka sta obrigadu uzas (djobi di baxu pa más informasons sobri otus maneras di fazi un kexa).

Normalmenti, PRS ka ta imiti rilatórius padron pa un kexa mandadu anónimu pa PRS. Nu intantu, PRS podi uza informasons ki sta na un kexa anónimu ki konsideral apropiadu pa izersi autoridad di supervizon jeral di dipartamentu (pur favor konsulta [seksion \(XVIII\)](#) di kel guia li pa más informasons).

Otus maneras di fazi un kexa

Alén di formuláriu di admison online ki fladu di riba, PRS ta aseita kexas mandau por fax, email, kureiu di U.S. i pisoalmenti. Kualker pisa ki ta prifiri ô mesti di resebi un kópia inprimidu di formuláriu di admison, ten difikuldadi na ten asesu a formuláriu online, ten más perguntas ô mesti di ajuda pa fazi un kexa, podi kontata gabineti di PRS pa ten apoiu. Ikipa di PRS podi presta asistênsia adikuadu pa pisoas ki sta fazi kexa ki ka sta konsigui fazi un kexa pur skritu. Tal asistênsia adikuadu podi inklui transkrison di depoimentus oral di pisoas ki sta fazi kexa pa tilifoni. Pa buska apoiu na manda di un kexa pa PRS, kontata gabineti di PRS na:

Problem Resolution System Office
Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education
135 Santilli Highway – Everett, MA 02149
Main Telephone: 781-338-3700
TTY: N.E.T. REDI: 1-800-439-2370
Fax: 781-338-3710
Email: DESECompliance@mass.gov

a) Kópia di kexa pa kelotu parti

Pisoas ki sta fazi kexa debi manda un kópia di kexa sinadu i pur skritu pa distritu skolar, skola ô ajensia públiku kontra kal kexa sta fazedu, au mesmu tenpu ki kexa é aprizentadu pa PRS. Si un kexa for rijistadu através di formuláriu di admison online di PRS, un kópia di kexa i kualker

dukumentus mandadu ta ser automatikamenti mandadu pa entidadi identifikadu oa pisa ki sta fazi kexa.

b) Konfidensialidadi i asesu di tirseirus pa informason

Informasons rilasionadu ku kexas di PRS é armazenadu na un bazi di dadus iletróniku i kês ki ten asesu a bazi di dadus iletróniku sta sujeitus a [pulítikas i normas di siguransa di informason di Commonwealth di Massachusetts](#).

PRS ka ta partilha informasons di identifikason pisual di alunus ku tirseiros, a nao ser ki PRS ten konsentimentu pur skritu ki ta autoriza pa partilha tal informasons ô otu dukumentason ki ta autoriza tirseirus ten asesu a informasons prutijidu di otu manera (pur izenplu, na rispondi un intimason legalmenti imitidu ô orden judisial, konformi pirmitidu na [34 C.F.R. § 99.31\(a\)\(9\)\(i\) and \(ii\)](#)).

Si un tirseirus indivídu ô organizason fazi un kexa na nomi di un alunu identifikadu i ka da PRS un konsentimentu pur skritu ki ta autoriza partilha informasons pruejedu di alunu, PRS ta pidi divulgason di informasons di pai/tutoris di alunu ô di própriu alunu, si apropiadu.

Si un tirseirus indivídu ô organizason fazi un kexa na nomi di un alunu spisifiku ô di un grupu di alunus i PRS ka resebi konsentimentu pur skritu ô otu dukumentason ki ta autoriza partilha informasons di identifikason pisual di alunu, kualker informason di identifikason pisual sobri alunu ta ser tradu di korispondênsia di PRS i di disizons dadu pa pisa ki sta fazi kexa. Na alguns kazus, ridason podi ka ser sufisienti pa pruteji informasons pisualmenti identifikável di alunus kontra divulgason. Na kês kazus limitadu la, PRS podi ditirmina ki é ka ta ben da un kópia di sé disizon ô korispondênsia pa tirseirus ki sta fazi kexa. Kês kazus rarus li ta ser abordadu kazu a kazu, di akordu ku diskrison di PRS. Mesmu ki PRS ka konsigui imti un disizon pur skritu pa partis tirseirus di pisa ki sta fazi kexa, PRS ainda ta invistiga kexa i imiti un disizon pur skritu ki ta aborda kada alegason i inklui konstatacons di fákitu, konkluzons, motivus di disizon final i kualker asons di kuretivu ki konsideradu adikuadu.

V. Kontiúdu obrigatóriu di un kexa

Pisoa ki sta fazi kexa **ka é** obrigadu da un diklarason juradu ô autentikadu na notáriu, nen un diklarason juradu. Nu intantu, kexas di idukason spesial debi fazedu pur skritu i sinadu pa pisoa ki sta fazi kexa, ô pa vias iletróniku, na uza formuláriu di admison online di PRS, ô manda un dukumentu skritu i sinadu. Inbora uzu di formuláriu PRS ka é obrigatóriu, un kexa debi inklui siguintis informasons pa ser konsideradu sufisienti:

1. Kexa ten ki ten un alegason di ki distritu skolar, skola públiku, skola kolaborativa idukativa, skola charter, skola privadu di idukason spesial aprovalu ô ajensia públiku, konformi difinidu na [34 C.F.R. §300.33](#) ka ten kunpriu parti B di lei di idukason pa indivídus ku difisiensia, sés [regulamentus di inplimentason](#) na [34 C.F.R. Part 300](#),ô lei i regulamentus di stadu di idukason spesial. Kexas ka mesti di fazi rifirênsia ô sita dispuzisons statutáru ô regulamentares spisifiku.
2. Kexa debi alega un violason ki kontisi ka más di un anu antis di data en ki kexa resebedu, di akordu ku [34 C.F.R. §300.151](#).
3. Kexa debi ten fákitus na kal alegason ta bazia na el.
4. Sinatura i informasons di kontatu di pisoa ki sta fazi kexa; i
5. Si kexa ta rifiri a un alunu individual, kexa debi teni:
 - 1) Nomi i morada di rizidênsia di alunu.
 - 2) Nomi di skola ki alunu sta na el.
 - 3) Na kazu di un kriansa ô joven sen-abrigu, na sentidu di McKinney-Vento Homeless Assistance Act ([42 U.S.C. § 11434a\(2\)](#)),informasons di kontatu dispunível pa alunu i nomi di skola ki alunu sta na el;
 - 4) Un diskrison di natureza di problema di alunu, ki ta inklui fákitus rilasionadu ku problema; i
 - 5) Un proposta di rizuluson di problema na midida for konxedu i sta dispunível pa parti na mumentu em ki kexa é aprizentadu.

Kualker kexa aprizentadu pa PRS na alega un violason di lei di stadu di idukason spesial ([M.G.L. c. 71B](#)) ô di regulamentus di stadu di idukason spesial ([603 C.M.R. 28.00](#) ô [603 C.M.R. 18.00](#)) pa un distritu di skolas, skola públiku, skola kolaborativa idukativa, skola charter ô skola privadu di idukason spesial aprovalu tanbé debi kunpri rikizitus 2-5 di riba.

Alén di informasons **obligatóriu** di riba, PRS tanbé podi pidi ditirminadu informasons **opsional** komu parti di sé prusesu di admison. Kés informasons li ta inklui, más ka sta limitadu a, nomi di skola ki alunu sta na el na mumentu di priokupason, si diferenti di skola atual di alunu, i si pisoa ki sta fazi kexa ta kria di manda dukumentason pa apoia asés alegason(s). Inbora kés informasons li é útil pa prusesu di kexa, pisoa ki sta fazi kexa ka é obrigadu manda kel informason opsional li.

VI. Prazu pa fazi un kexa di idukason spesial

Kexa aprizentadu pa PRS debi alega un violason ki kontisi ka más di un anu antis di data en ki kexa skritun é resebedu. Un pisoa ki sta fazi kexa podi, más **ka é** obrigadu a, inklui rifirênsias ô sitasons dispuzisons spisifikus di leis ô regulamentus di stadu ô federal di idukason spesial.

Informasons pur alén di píriudu di un anu podi tenedu i konsideradu pa PRS si for nisisáriu ditirmina kuzé ki kontisi duranti prazu aplikável di un anu. Tal informason podi ser uzadu pa da kontekstu rilivanti pa avalia iventus ki ta inquadra na ânbitu di kexa.

a) Data ki resebedu:

PRS ta ben ditirmina data di aprizentason di kexa pa tudu prazus rilivanti di siguinti manera:

- 1) Duranti oráriu normal di spidienti: Si un kexa resebedu duranti oráriu normal di spidienti (di 8:45 a.m. ti 5:00 p.m. na dias útil normal), kexa ta ser konsideradu ma resebedu na mesmu na data.
- 2) Dipós oráriu normal di spidienti: Si un kexa resebedu fora di oráriu normal di spidienti (dipós di 5:00 p.m, fins di simana ô feriadus), ta ser konsideradu ma resebedu na dia útil siguinti.

b) Prusesa kexa

PRS ta ben analiza kexa pa tudu di tudu kontiúdu nisisáriu i ta ditirmina si ten un alegason di inkunprimentu ô si más informason podi mestedu. Si un kexa ta kunpri kritérius ki diskrevedu na [seksion V](#) di kel guia il i sta dentu di jurisdison di PRS, konformi diskrevedu na [seksion III](#) di kel guia li, PRS ta ben kumesa un invistigason.

Si PRS ditirmina ki kexa é insufisienti baziadu na rikizitus diskrevedu di riba, pisoa ki sta fazi kexa i distritu, skola ô ajensia públiku ta ser notifikadu pur skritu, djuntu ku motivu(s) di pamodi ki kexa é insufisienti.

Si kexa ka abridu pamdi é ka inkluibu tudu informasons nisisáriu, pisoa ki sta fazi kexa ta podi fazi un novu kexa ku informasons nisisáriu, ki ta ser tratadu komu un novu kexa sujeita a un novu prazu baziadu na novu data di pa manda.

PRS ta podi, na sé kritériu ixklusivu, konsolida administrativamenti várius kexas si és ta involvi mesmus partis. PRS ta ben da partis avizu sobri kualker konsolidason administrativa.

VII. Tentativas di rizuluson inkuantu un kexa sta pendent

Partis é motivadu pa kontinua ta trabadja djuntu pa rizolvi sés disputas antis, durante i dipós di un kexa ser rijistadu na PRS. Na alguns kazus, partis podi konsidera útil ten asesu a Bureau of Spesial Idueation Appeals (BSEA) pa otus opsons di rizuluson di disputas, ki ta inklui midiason, riunions di ikipa di programa di idukason individualizadu (IEP) fasilitadu i audiencias di prusesu legal. Pa más informasons, pur favor konsulta: <https://www.mass.gov/orgs/bureau-of-special-education-appeals>.

VIII. Linhas di tenpu pa invistigason

PRS ta ben imiti un disizon pur skritu na prazu di sesenta (60) dias útil dipós di resebi un kexa di idukason spesial. Nu intantu, PRS podi da un prazu di invistigason di kexas sobri idukason spesial na siguintis sirkunstânsias:

- 1) Partis ta opta voluntariamenti pa involvi na mediason patrosinadu pa stadu i ta konkorda pur skritu na perlonga linha di tenpu di invistigason di kexa pa pirmiti tenpu pa mediason, ô
- 2) Ten sirkunstânsias ixsesional en termus di un kexa spisifiku ki ta iziji un istenson, konformi ditirminadu pa PRS kazu a kazu.

Kés li podi inklui fatoris sima dizastris natural, sirkunstânsias inprivistu ô iventus isklusivus di kexa atual ki ta prejudika signifikaivamente kapasidadi di PRS di invistiga un kexa na prazu di sesenta (60) dias ô di partis di partisipa signifikaivamente na prusesu.

Si PRS ditirmina ki é adikuadu un istenson di prazu di sesenta (60) dias, peritu di PRS ta ben da partis un avizu pur skritu ki ta informas sobri istenson, motivus di istenson i data istenson en ki PRS ta privê ki disizon pur skritu ta ser imitidu.

Ixsetu pa prazu di sesenta (60) dias ki faladu di el di riba, kualker datas di prazu rilasionadu ku kexa, ki ta inklui data di prazu pa kualker submison pa PRS, sta na diskreson di PRS. Kualker asons di kuretivu debi ser konklúidu más rápidu pusível i, na na ninhun kazu, dipós di un anu dipós di identifikason di inkunprimentu.

IX. Tra un kexa

Pisoa ki sta fazi kexa podi opta pa tra sé kexa kualker mumentu antis di imison di un ditirminason. Si un pisoa ki sta fazi kexa disidi tra sé kexa na kualker mumentu antis di imison di un ditirminason, pisoa ki sta fazi kexa debi kontata peritu PRS dizignadu.

X. Fazi invistigason

Si un pisa ki st afazi kexa kunpri rikizitus di [seksion V\(a\)-\(e\)](#) di kel guia li, PRS ta fazi un invistigason indipendenti i ten i analiza tudu informasons rilivanti, ki ta inklui siguinti:

- PRS ta da pa pisa ki sta fazi kexa opurtunidade di manda más informasons, oralmenti ô pur skritu, sobri alegasons di kexa, di akordu ku [34 C.F.R. § 300.152\(a\)\(2\)](#). Si PRS resebi más informasons di pisa ki sta fazi kexa ki podi altera ânbitu di invistigason (pir izenplu, novu alegason di inkunprimentu) di ânbitu identifikadu pa admison orijinal, PRS podi inklui novu alegason na ânbitu di invistigason atual ô instrui pisa ki sta fazi kexa pa fazi un novu kexa pa PRS, na diskreson di PRS. Si PRS inklui novu alegason na ânbitu di invistigason atual, PRS ta ben da avizu pa kel parti kontra ki kexa foi aprizentadu.
- PRS ta ben da ajensia públiku opurtunidade di rispon di kexa, ki ta inklui, na un mínimu:
 - Na diskreson di organismu públiku, un pruposta pa rizolvi kexa; i
 - Un opurtunidade pa un pais ki aprizenta un kexa i kel organismu públiku pa involvi voluntariamenti na mediason, di akordu ku [34 C.F.R. § 300.506](#).
- PRS podi fazi un invistigason na lokal.
- PRS podi fazi intrivista(s).
- PRS podi konsidera dadus i informasons rilivanti dispunível na dipartamentu rilasionadu ku alegasons ki fazedu.
- PRS podi imiti un pididu pa risposta lokal (RLR), ki é un karta imitidu pa dipartamentu pa parti kontra kel kexa foi aprizentadu, ki ta da kel parti un opurtunidade di rispon di kexa, da un pruposta pa rizolvi kexa (ta opta pa fazel) i da un opurtunidade pa partis di involvi voluntariamenti na mediason, di akordu ku [34 C.F.R § 300.152\(a\)\(3\)](#). RLR podi tanbé pidi informasons ô dukumentu spisifiku ki podi djuda dipartamentu na invistigason di kistons ki podu na kexa.
 - Si PRS imiti un RLR, pididu ten un data na kual destinatáriu debi rispon di. Na intantu, na diskreson iskluzivu di PRS, PRS ta podi akorda un data di manda alternativa.
 - Si un distritu di skola, skola ô ajensia públiku rikunhesi inkunprimentu ku rikizitus aplikável, é podi fazi un pruposta di Planu di ason kuretiva (PAC) pa

apresiasi di PRS. Nu intantu, PRS ta fazi un ditirminason independenti sobri kualker inkunprimentu i ason kuretivu nisisáriu.

- Risposta pa RLR ta txomadu risposta lokal. Pisoa ki sta fazi kexa devi resebi un kópia di risposta lokal i di dukumentu rilasionadu. Nu intantu, resposta lokal dadu pa pisoa ki sta fazi kexa podi ten ki ser ridijidu pa pruteji informasons di identifikason pisual di tirserus.

Si, na kualker mumentu durante un invistigason di PRS sobri un kexa rilasionadu ku un alunu individual, PRS ta identifika kualker putensial inkunprimentu sistémiku (pur izenplu, priokupasons ki ta afeta salas di aula, skolas ô tudu distritu), PRS ta invistiga priokupasons sistémiku identifikadu i ta da parti ku un opurtunidadadi di rispondi.

a) Últimu opurtunidadadi di pisoa ki sta fazi kexa pa manda más informasons

Pisoa ki sta fazi kexa é inkurajadu pa manda informasons, ki ta inklui kualker dukumentu rilivanti pa sés alegasons, pa fazi sés kexa. Pisoa ki sta fazi kexa podi manda más informasons, oralmenti ô pur skritu, sobri alegasons durante invistigason di kexa. PRS ta ben stabilesi un linha ti tenpu, na sé diskreson, pa manda di kualker informasons adisional pa parti di pisoa ki sta fazi kexa. Linha di tenpu ta ser difinidu pa ka atraza konkluzon di invistigason dentu di prazu izijidu.

b) Pusivel pididu subsikuentis di informasons

PRS ta analiza tudu informasons rilivanti rilasionadu ku kexa. Durante sé invistigason, PRS podi ditirmina ki é nisisáriu pidi informasons ô dukumentu adisional di tudu dós partis. PRS ta ditirmina kal informasons é nisisariu pa konklui un invistigason konpletu i independenti sobri alegasons di kexa i ditirmina si tivi algun violason di lei ô regulamentus federal ô di stadu di idukason spisial. Inkuantu PRS é obrigadu konsidera tudu informasons rilasionadu ku un invistigason di un kexa, PRS podi ka konsidera, na sé diskreson, kualker informason mandadu ku atrazu ô fora di prazu.

XI. Ditirminason

Di akordu ku [34 CFR § 300.152\(a\)\(4\)](#), PRS ta analiza tudu informasons rilivanti i ta fazi un ditirminason indipendenti si distritu di skola, skola ô ajensia públiku violaba lei ô regulamentu di idukason spesial aplikável.

Dipós konkluzon di invistigason, PRS ta imita un disizon skritu ki ta aborda kada alegason analizadu na sé invistigason i ta inklui konstatason di fákitu, konkluzons i motivu di disizon final. Disizon pur skritu ta ser dadu pa pisa ki sta fazi kexa na inglêš i ta podi ser traduzidu, si é nisisáriu, pa língua materna di pisa ki sta fazi kexa.

PRS ta imita un konstatason di **konformidadi** kuandu ditirmina ki distritu, skola ô ajensia públiku kunpri lei ô regulamentu di idukason spesial aplikável, konformi diskritu na disizon skritu. Normalmenti tudu partis ta resebi un kópia di disizon pur skritu, ki tanbé ta informa parti di ki kexa foi inseradu.

PRS ta imita un konstatason di **inkunprimentu** kuandu é ditirmina ki distritu, skola ô ajensia públiku ka kunpri lei ô regulamentu di idukason spesial aplikável. Normalmenti tudu parti ta resebi un kópia di disizon pur skritu.

XII. Ason kuretivu

Kuandu PRS imiti un konstatason di inkunprimentu, PRS podi iziji ki distritu, skola ô ajensia públiku implimenti ason kuretivu.

Dizinvolvimentu di ordens di ason kuretivu

PRS ten un anplu autoridad pa ditirmina ason kuretivu nisisariu pa rizolvi inkunprimentu identifikadu na un kexa spisífiku. Ason kuretivu é dizinvolvidu pa aborda un prusidimentu, pulítika ô prusesu inkonformidadi, di suluson pa nível di alunu, ô tudu dós, i debi aborda:

- 1) Fadja na prestason di sirvisus adikuadu, ki ta inklui ason kuretivu apropiadu pa satisfazi nisisidadi di kriansa (sima sirvisus kompensatórius ô rienbolsu monetáriu); i

2) prestason futuru adikuadu di sirvisus pa tudu alunus ku difisiensia.

Ason kuretivu podi inklui, más ka sta limitadu, formason di funsionáriu, rikizitus di rilatoriu adisional, alterasons di pulítikas, prémiu munetáriu i sirvisu kompensatóriu. Na kazu di un kexa rilasionadu ku un alunu individual undi ki PRS ten atxadu inkunprimentu, ason kuretivu podi inklui un rivizon personalizadu (*pur izenplu*, rivizon di rijistus, *etc.*) di alunus na situason similhanti pa ditirmina nisisidadi di intirvenson sistémiku adisional di dipartamentu, si ten.

Na alguns kazos, PRS podi iziji ki distritu, skola ô ajensia públiku fazi rilatoriu ô monitorizasons suplementar pa garanti inplimentason konpletu di asons(s) nisisáriu i konformidadi kontínu. PRS ta ditirmina ason kuretivu adikuadu i nisisariu na bazi di kazu a kazu. Pa txiga un ditirminason di ason kuretivu, PRS ta konsidera natureza i ânbitu di inkunprimentu, inpákitu na alunu involvidu i pasus nisisáriu pa alkansa konformidadi i prestason futuru adikuadu di sirvisu pa tudu alunus ku difisiensia. Pa ditirmina midida kuretivu pa nível di alunu, PRS ta konsidera, konformi konsidera apropiadu, fator komu FAPE foi negadu pa alunu, ânbitu di sirvisus perdidus i si alunu ka konsigui prugridi ifisienti duranti piríodu di inkunprimentu identifikadu.

Pa dizinvolvi orden di ason kuretivu, PRS ta stabilesi datas di prazu en ki distritu, skola ô ajensia públiku debi toma midida nisisariu i datas di prazu en ki distritu, skola ô ajensia públiku debi manda dukumentu pa PRS. Kés prazus li ta fika da diskreson di PRS i é difinidu ku finalidadi di garanti ki inkunprimentu é rizolvedu más rapidu pusível i, na ninhun kazu más di ki un anu.

Si distritu, skola ô ajensia públiku rikunhesi inkunprimentu i prupoi un planu di ason kuretivu, PRS podi, dipós un ditirminason independenti di inkunprimentu, adota, modifika ô rijeita ason kuretivu prupodu ô inpoi otu ason kuretivu ki konsidera adikuadu. Si PRS adota ason kuretivu prupodu i ditirmina ki ason kuretivu foi inplimentadu, disizon skritu di PRS ta inklui konstatason di inkunprimentu i avizu di ki asuntu sta fitxadu.

Inforsa ason kuretivu

Distritus, skolas ô ajensias públikus é instruídu pa manda tudu ason kuretivu nisisariu na datas di prazu spisifiku pa PRSCAP@mass.gov.

Dipós di ser imitidu un ditirminason ki ta inkluibu un ason kuretivu, normalmenti PRS ta poi un peritu di PRS pa torna djobi i ditirmina si distritu, skola ô ajensia públiku kunpriu ason kuretivu izijidu na karta di diskuberta. Pa inforsa ason kuretivu ki pididu orden, spisialista na PRS podi presta asistênsia tékniku, imiti ordi, imiti ason kuretivu adisional i/ô toma otus ason nisisariu pa atinji konformidadi. Pa virifika kureson di inkunprimentu, PRS podi toma midida sima fazi un rivizon di rijistus, fixerus di dadus i otus fontis di informason fiável pa virifika kureson.

Inkunprimentu identifikadu pa PRS debi ser kurijidu pa distritu, skola ô ajensia públiku más rapidu pusível i, na algun kazu, dipós di un anu dipós di identifikason di inkunprimentu pa PRS. [34 C.F.R. §300.600\(e\)](#). Na sirkunstânsias rarus, si un distritu, skola ô ajensia públiku ka kuriji antis di tenpu inkunprimentu identifikadu (pur izenplu, na prazu di un anu sivil a kontar di ditirminason di inkunprimentu di PRS), PRS debi inda virifika si inkunprimentu foi kurijidu antis. Pa último, Si PRS ka ten virifikadu ki inkunprimentu foi kurijidu na prazu di un anu, PRS ka ta inserta konstatacion orijinal i ta podi impoi ason kuretivu adisional i/ô toma midida di izekuson, konformi é konsidera nisisáriu.

Dipós di PRS ditirmina ki distritu, skola ô ajensia públiku atinji total konformidadi ku ason kuretivu nisisariu, PRS ta imita un karta di inseramentu ki ta diskrevi ason kuretivu nisisariu i modi ki distritu, skola ô ajensia públiku ten kunpridu rikizitus.

XIII. Asesu di partis informason duranti prusesu di kexa di PRS

É diver di PRS pa invistiga kexa, riuni provas rilivanti i ditirmina si un distritu di skola, skola ô ajensia públiku viola leis ô regulamentu federal ô di stadu di idukason spesial. **Regulamentu**

federal di IDEA ka ta iziji ki PRS pirmiti ki parti torna djobi submison di otu parti². Nu intantu, PRS *en jeral* ta iziji ki tudu dós partis resebi siguintis tipus di submison si for submitidu pa PRS:

- Risizon di kexas di PRS, ki ta inklui kualker dukumentu adisional mandadu pa PRS;
- Inviu di risposta lokal di distritu, skola ô ajensia públiku;
- Inviu di dukumentu adisional ki, na julgamentu di PRS, ten un inpákitu substansial na ditirminason i ki ka é asesível pa otu parti;
- Informason adisional aprizentadu pa pisoa ki sta fazi kexa; i
- Submison di ason kuretivu final, a nao ser ki indikason au kontráriu pa PRS.

Dukumentu dadu pa pisoa ki st afazi kexa debi ser dadu na inglês i na sé língua prinsipal.

Sé diskreson iskluzivu, PRS podi inpoi limitis razoável pa kel prática li, ki ta inklui, más ka sta limitadu a, kazus ki sta troka informasons ku parti kontráriu podi kauza un atrazu na imison di un ditirminason pa PRS. Si bu teni perguntas sobri troka di informasons duranti pendênsia di bu kexa, bu podi fala ku spesialisista di PRS ki podu pa bu kazu.

XIV. Finalidadi di disizon

Disizon di PRS é difinitivu i ka podi ser objetu di rikursu. Nu intantu, kualker un ô tudu dós partis podi buska mediason ô un audiensia di dividu prusesu legal através di Bureau of Special Education Appeals (BSEA) na mesmu kiston abordadu pa PRS. Un audiensia di prusesu justu ta ser un novu prusidimentu i ka ten komu propóztu torna djobi disizon di PRS. Nu intantu, disizon di audiensia di prusesu legal di BSEA ta ser vinkulativu pa partis i podi ser alvu di rikoredu.

Si kualker partis konsidera ki kualker konkluzons di fákitu na disizon final pur skritu di PRS ta kontradizi dukumentu dadu pa PRS duranti sés invistigason, parti podi notifika PRS, pur skritu,

² Alén di keli, OSEP ten sklarisidu, “*prusesu di kexa di stadu ten intenson di ser menus kontensiozu di ki rijistu más formal di un kexa di dividu prusesu i pusivel audiensia di dividu prusesu. Prusidimentus di kexa di stadu... ka ta da partis anplu direitus prusesual ki ta dadu pa partis na un audiensia di dividu prusesu legal. Pur izenplu, prusesu di kexa di stadu ka ta iziji ki partis da provas, nen iziji ki stadu pirmiti ki partis torna odja alegasons di otu parti ô intiroga tistimunhas.*” 71 Fed. Reg. 46540, 46605 (Aug. 14, 2006) [Letter to Reilly \(OSEP 2014\)](#) (emphasis added).

dentu di dez (10) dias útil di data di disizon pur skritu. PRS podi opta pa kuriji kualker konkluzons di fákitu ki ta kontraria rijistu i afeta rizultadu i konkluzons di disizon final pur skritu.

Pur favor nota ki kel prusesu li é istremamenti limitadu pa kuriji konkluzons di fákitus ki é inkonsistenti ku provas aprizentadu duranti invistigason. **Ka é** destinadu pa:

- Torna vizita ô kontesta padron(s) legal aplikadu na disizon;
- Diskorda di análisi, konkluzon ô diskuberta(s) jeral di PRS;
- Pidi rikonsiderason di rizultadu ô ason kuretivu;
- Introduzi novus informasons ki inda ka fazi parti di rijistu orijinal.

Un pididu di kureson fakital debi:

- Identifika konstatacion di fákitu, ki ta inklui númeru di pájina i sekson di disizon final skritu undi é ta parsi, i fazi riferênsia pa undi na dukumentu aprizentadu duranti invistigason undi ten kontradison;
- Splika pamodi ki parti ta akridita ki konstatacion di fákitu é un kontradison;
- Indika modi ki diskuberta kontraditóriu di fákitu ta inpákita rizultadu i konkluzon(s).

Pididu pa ritifikason ki ka é resebidu na prazu di dez (10) dias útil di disizon final pur skritu, ô ki ka teni informason ki pididu, ka ta ser konsidereadu.

PRS ta ben analiza pididu pa ditirmina kal asons, si ten, nisisáriu i apropiadu na sirkunstânsias. Inbora kel prusesu limitadu li podi ka ser konkluídu dentu di prazu orijinal di sasenta (60) dias pa rizuluson di kexa, PRS ka ta travesa izekuson di kualker ason(s) kuretivu nisisáriu na disizon final pur skritu.

XV. Kexas di idukason spisial di BSEA i PRS

Partis é inkorajadu pa kontinua ta trabadja djuntu pa rizolvi disputas.

a) Kexas di mediason i idukason spisial PRS

Lei federal di idukason spisial ta iziji ki midiason voluntáriu for disponibilizadu pa djuda na rizuluson di disputas. Kualker mumentu, mesmu ki dja ten aprizentadu un kexa di idukason spisial, partis podi aseita pa partisipa voluntariamenti na un prusesu di midiason disponibilizadu pa BSEA. *Si partis konkorda na involvi na midiason di BSEA na kiston ki tanbé é objetu di un kexa*

PRS pendenti simultaniu, partis é inkorajadu pa notifika BSEA i PRS di midiason di BSEA i kexa PRS.

Si un alegason ki fazedu na un kexa for objetu di un midiason di BSEA, PRS ta pidi pa partis pa da konsentimentu voluntariamenti na un istenson di prazu pa rizolvi invistigason di PRS sobri kës alegason la.

- Si tudu dós partis **konkorda** na istendi prazu di PRS rilasionadu ku rizulusion di un kexa di PRS pa ifeitus di midiason, kexa ta ser aprizentadu. Duranti piríodu en ki un kexa PRS for aprizentadu pa akordu di partis, un peritu PRS ta ser distakadu pa kazu pa monitorizason kontínu i pa torna toma invistigason si partis ka konsigui rizolvi kualker un di alegasons ki podu na kexa PRS duranti midiason. Spesialista na PRS podi pidi informasons pa partis rilasionadu ku midiason, sima data ajendadu pa midiason. Dipós di data di midiason ajendadu, peritu na PRS kontata partis pa ditirmina si alegason ki fazedu na kexa di PRS foi rizolvidu, altura en ki kualker restantis di alegasons ka rizolvedu ta ser tratadu di akordu ku rikizitus di kel guia li.
- Si tudu partis **ka konkorda** na istendi prazu di PRS rilasionadu ku rizulusion di un kexa di PRS pa ifeitus di midiason, PRS ta prusigui ku invistigason i ta imiti un disizon final pur skritu, di akordu ku § 300.152(a) i (b)(1)(i).

Si distritu, skola ô ajensia públiku i pisoa ki sta fazi kexa ten rizolvedu tudu ô parti di alegasons ki podu na kexa, pisoa ki sta fazi kexa podi tra kexa ô sertu alegasons dentu di kexa. PRS podi inserta un kexa konformi pididu di pisoa ki st afazi kexa, a nao ser ki dja ten stadu alkansadu un konstatason i konkluzon pur skritu di inkunprimentu ô surji otus sirkunstânsias ki ta iziji un ason adisional di PRS. Nu intantu, PRS podi aji konformi é konsidera apropiadu pa aborda kualker inkunprimentu sistémiku ô problemas ki ka ten stafu rizolvedu através di midiason.

b) Audiencias di prusesu legal i kexas di idukason spesial di PRS

Di akordu ku 34 C.F.R. § 300.152(c)(1), PRS debi suspendi sés invistigason sobri kualker kiston ki podu na un kexa di PRS ki tanbé for objetu di un audiencia simultânia di prusesu legal di BSEA ti pa konkluzon di audiencia.

Si kexa di PRS inklui alegasons sobri violasons ki **ka sta en kauza** na audiencia di prusesu legal di BSEA, kës alegason li debi ser rizolvedu na prazu di sasenta (60) dias, sujeitu a kualker istenson piritidu.

Si tudu alegasons ki podu na un kexa di PRS **for tanbé objetu di un pididu di audiencia di prusesu justu di BSEA**, PRS debi poi di ladu kexa di PRS ti ki BSEA imiti un disizon final ô audiencia tem stadu konklúdu.

Duranti kualker mumentu en ki un kexa di PRS ô kualker alegason(s) dentu di un kexa di PRS é podu di ladu inkuantu ta spera rizuluson di un audiencia di prusesu legal di BSEA, un peritu di PRS ta ser dizignadu pa monitoriza stadu di asuntu di BSEA i toma invistigason di PRS sobri kualker alegason(s) ka rizolvedu pa asuntu di BSEA. Pa kës kiston(s) ki podu di ladu durante pendênsia di audiencia di prusesu legal di BSEA, un vez konklúdu asuntu di audiencia di prusesu legal ku BSEA, PRS ta dirmiti kualker kiston ki podu na kexa di PRS ka for abordadu na audiencia di prusesu legal. Kazu algun kiston manti pa ser rizolvedu, PRS ta kontinua invistigason sobri kës kistons.

Di akordu ku [34 C.F.R. § 300.152\(c\)\(2\)\(i\)](#), si un funsionáriu di audiencia di BSEA ten fazedu um dizison sobri un kiston na un audiencia di prusesu legal na involvi mesmu partis, disizon di funsionáriu di audiencia ta ser vinkulativu sobri kel kiston la i mesmu kiston ka ta podi ser invistigadu pa PRS.

XVI. Ritaliason proibidu

Ritaliason podi asumi forma di intimidason, amiasa, kuason ô diskriminason. Un parti ki ta akrediti ki un distritu di skola, skola ô ajensia públiku ten involvidu na atividadis di ritaliason debi kontata PRS.

Gabineti di direitus sivil (OKR) di dipartamentu di Idukason di U.S. ten autoridad pa fazi kunpri direitu legal di ka sufri ritaliasons baxu di lei federal di direitus sivil ki ta proibi diskriminason baziadu na difisiensia, sexu, rasa, kor, idadi i nasionalidadi. Kexa relativu a alegasons di ritaliason pa aprizentason di un kexa tanbé podi ser dirijidu pa OCR na:

Office for Civil Rights
U.S. Department of Education
Lyndon Baines Johnson Department of Education Building
400 Maryland Avenue, SW
Washington, DC 20202-1100
Telephone: 800-421-3481
FAX: 202-453-6012; TDD: 800-877-8339
Email: OCR@ed.gov
<https://ocrcas.ed.gov/>

XVII. Kexas sobri alunus matrikuladu na skolas privadu ku rikursus própriu

Na alguns sirkunstânsias, un funsióariu di un skola privadu podi fazi un kexa pa PRS sobri un ajensia idukativu lokal sta kunpri ditirminadus rikizitus di lei federal di idukason spesial sobri sirvisus eikuitativus pa alunus ku difisiensia podu pa pais na skolas privadu. Risponsável pa skola privadu podi fazi un kexa pa PRS na alega ki ajensia idukativu lokal ka kunpri rikizitus di lokalizason di kriansas pa identifika alunus di skola privadu podu pa pais ki é ilijível pa sirvisus ikuitativu, ka fazi un konsulta signifikativu i antis tenpu ô ka tivi en konta opinion di skola privadu na plania sirvisus. Pa más informasons, pur favor konsulta 34 C.F.R. [§ 300.136](#).

XVIII. Supervizon jeral di dipartamentu

DESE ten responsabilidad [supervizon jeral](#) na parti B di IDEA i di sés regulamentu di inplimentason. Komu parti di sés responsabilidad jeral di supervizon, DESE ta presta asistênsia tékniku i ta monitoriza inplimentason di IDEA parti B, sés regulamentu, lei i regulamentu di stadu di

idukason spesial na Massachusetts. Informasons ki djuntadu pa PRS duranti sés atividadis di asistênsia tékniku i sés prusesu di kexa é uzadu pa dipartamentu pa informa sés atividadis jeral di supervizon, ki ta inklui dividu dilijsia rilasionadu ku alegasons kredível.

XIX. Termus di glosáriu

Siguinti é un glosáriu di alguns termus-xavi uzadu na kel dokumentu li.

1. **Bureau of Special Education Appeals (BSEA)** é un entidadi siparadu di PRS ki ta fazi audiencias di prusesu legal i ta imiti disizon i ditirminason sobri kualker asuntu rilasionadu ku ilijibilidadi, avaliason, puzisionamentu, programas idukasional individualizadu (IEPs), privizons di idukason spesial i prutesons prusesual pa alunos ku difisiensas. Más informasons sobri BSEA sta disponível na: <https://www.mass.gov/orgs/bureau-of-special-education-appeals>.
2. **Pisoa ki sta fazi kexa** é pisoa ku pelu menus 18 anus ô más ô organizason ki fazi un kexa ku PRS.
3. Entrada di kexas (ô entrada) ta rifiri a [mudelu di formuláriu di entrada](#) di kexas di stadu, ô otu dokumentu uzadu pa fazi un kexa pa PRS. Entrada di kexas debi sta na konformidadi ku rikizitus sublinhadu na [seksion V\(a\)-\(e\)](#) di kel guia li.
4. **Konsentimentu** signifika primison informadu i pur skritu.
5. **Planu di ason kuretivu (“CAP”)** ta rifiri parti di disizon final di PRS ki atxa inkunprimentu i ki orienta distritu, skola ô otu entidadi sobri kal ki é asons nisisariu pa atinji konformidadi ku rikizitus legal aplikável. PRS podi iziji ki distritu, skola ô ajensia públiku implimenta ditirminadus ason identifikadu ô otus midida apropiadu pa lida ku sés falha na kunpri lei ô rigulamentason rilivanti, konformi diskritu na ditirminason di PRS.
6. **Dia** signifika dias útil, a nao ser indikadu au kontráriu, konsistenti ku [34 C.F.R. § 300.11](#).
7. **Dipartamentu** ta rifiri pa dipartamentu di idukason ilementa i sikundáriu di Massachusetts.
8. **Konstatason di konformidadi** ta fazedu kuandu PRS ditirmina ki un distritu di skola, skola ô ajensia públiku kunpriba rikizitu legal aplikável.
9. **Konstatason di inkunprimentu** ta fazedu kuandu PRS ditirmina ki un distritu di skola, skola ô ajensia públiku ka sigui ô ka sta sigui rikizitu legal aplikável.

10. **Kexa sobri idukason jeral** ta rifiri a kexa ki ka ta kunpri definison di kexa sobri idukason spesial, más ki sta rilasionadu ku furnesimentu di idukason finansiadu publikamenti pa un distritu di skola, skola ô otu destinatáriu di fundus di stadu ô federal.
11. **Lei di idukason pa indivídus ku difisiensia (IDEA)** é lei federal ki ta da pruteson pa studantis kualifikadu ku difisiensias, ki ta inklui, más ka sta limitadu a direitu di resebi idukason públiku di grasa i apropiadu (FAPE) na ambienti menus ristritivu (LRE). IDEA, parti B, ta iziji ki dipartamentu ta dispoi di un sistema di kexas di stadu pa rizolvi disputas rilasionadu ku kunprimentu di prutesons diskrevedu na IDEA parti B i na sé regulamentu akunpanhadu. Regulamentu federal ki ta implimenta IDEA parti B ta iziji ki dipartamentu invistiga kexas di idukason spesial aprizentadu pa kualker pisoa ô organizason, ki ta inklui di otus stadus, ki ten tudu informasons izijidus di akordu ku [34 C.F.R. §§300.151](#) através di [300.153](#).
12. **Risposta lokal** é un dokumentu ilaboradu pa parti kontra kal foi aprizentadu un kexa, na aborda formalmenti alegason diskrevedu na kexa i ki é dirijidu pa dipartamentu.
13. **Partis** ta inklui indivídus ô organizason ki aprizenta kexas ku PRS i distritus di skola, skolas ô ajensias públikus kontra kal é aprizentadu kexa.
14. **Alunu di skola privadu podu pa pais**, sima uzadu na kel guia li, é un alunu ki ta frikuenta un skola privadu na Massachusetts ku dispezas partikular ô ki é idukadu na kaza. Keli tipikamenti signifiika ki un pais, tutoris ô otu indivídu ô organizason ki ta paga propina di alunu (si ten), i ka distritu di skolas ô un ajensia públiku. Keli ka inklui un alunu ki é podu na un skola ô prugrama di idukason spesial privadu aprovalu pa Ikipa di IEP di alunu.
15. **PRS** ta rifiri a sistema di rizuluson di prublemas di dipartamentu, ki é gabineti di dipartamentu risponsável pa lida ku kexa di públiku, konformi diskritu na kel guia li.
16. **Spesialista** na PRS é un menbru di ikipa di dipartamentu ki rispondi perguntas i kexas, fazi investigasons sobri alegasons di inkunprimentu i da informasons pa públiku i pa distritus di skolas sobri rikizitus idukasional.
17. **Ajensia públiku**, tal komu uzadu na kel guia li, ta inklui ajensias idukativu lokal (LEAs), dipartamentu sima ajensia di stadu di idukason (SEA) i kualker otus entidades abranjidu pa [34 C.F.R. § 300.33](#).

18. **Pididu risposta lokal (RLR)** é un karta imitidu pa PRS duranti prusesu di kexa, dirijidu pa parti kontra kal kexa foi rijistadu. RLR ta da kel parti li un opurtunidade di rispondi kexa, da un pruposta pa rizolvi kexa (na sé diskreson iskluzivu) i da un opurtunidade pa partis involvi voluntariamenti na midiason. RLR podi tanbé pidi informasons i/ô dukumentu spisifiku ki podi djuda dipartamentu na invistigason di priokupasons ki podu na kexa.
19. **Ritaliason**, sima uzadu na kel guia li, signifika kualker forma di intimidason, amiasa, kuason ô diskriminason dirijidu un indivídu pamodi és izersi sés direitus legal pa fazi un kexa na PRS.
20. **Distritu di skolas ô distritu**, sima uzadu na kel guia li, ta inklui un skola públiku, distritu di skola, skola virtual di Commonwealth ô skola charter.
21. **Skola**, sima uzadu na kel guia li, podi rifiri a un skola públiku, kolaborason idukativu, skola privadu di idukason spesial aprovalu pa dipartamentu, programa ô puzisionamentu.
22. **Idukason spesial** signifika instruson kriadu prinsipalmenti pa satisfazi nisisidadi spisifiku di alunu ilijivel ô sirvisus rilasionadu nisisáriu pa ten asesu a kuríkulu jeral i debi inklui programas i sirvisus stabilisidu na lei i regulamentu di stadu i federal di idukason spesial.
23. Kexa di idukason spesial é un kexa skritu i sinadu, ki di otu forma ta kunpri ku rikizitus sublinhadu na **Error! Hyperlink reference not valid.** di kel guia li, ki ta rilasiona ku un alegason di ki: (a) un skola públiku, un distritu di skola, un skola privadu di idukason spesial aprovalu, kolaborason idukativu, dipartamentu ô otu ajensia públiku ten violadu parti B di IDEA ô sés regulamentu di akunpanhamentu; ô (b) un skola públiku, un distritu di skola, un skola privadu di idukason spesial aprovalu ô kolaborason idukativu ten violadu lei di stadu di idukason spesial ([M.G.L. c. 71B](#)) ô regulamentu di stadu di idukason spesial ([603 C.M.R. 28.00](#) ô [603 C.M.R. 18.00](#)). Kexa di idukason spesial podi labanta alegasons en termus di un alunu individual ô un grupu di alunu.
24. **Midiason na idukason spesial** é un prusesu voluntáriu pa rizuluson di disputas rilasionadu ku idukason spesial, jiridu pa BSEA, undi un midiador trenadu i inparsial ta trabadja pa djuda partis rizolvi disputas ô problemas. Bu podi atxa más informasons na midiason na BSEA [li](#).
25. **Tirseirus** é un pisoa ki ka é alunu adultu ô pai/risponsável legal di alunu.